

Mouches volantes	11
Transparant	17
Bij wijze van spreken	22
Van licht en donker	26
Een voyante pas	34
Wolvenjong	47
Listeria	56
Toevluchtsoord	60
Een stier	61
Asterisk	67
Play me, I'm yours	72
Eerst verdwijnen de dagen	86
Een wisselgesprek	91
Mr. Mime	95
De dodoïsten	96
Het ritme van de boodschappen	102
Het summum van vitaliteit	113
Een cascade van stroperig rood	118
Meowth	124
Een kleine klootzak	125
Kwetsbare kunst	128
Driekleur, horizontaal	136
Sprookjes	146
By the spirits of the brazen vessel	150
Een druppel water	154
Mankey	161
Ziekenzalving	163
Gewassen gezicht	169
Met donderende grocstem	182
De roes van rood	186

Zoete dromen 193

Een ongeluk 195

Wondvocht 202

Schemerwereld 208

Schaduwspel 217

‘Wel school er in het heimelijk van zijn hart een gevoel, het heiligst dat hij had – het was een noodlottige zekerheid –, dat hij eenmaal nog een grote werkelijkheid zou ervaren, gelijk de ondervindingen zo smartelijk van echtheid, dat hij door de stem van enkele lieden die hij er van had horen verhalen een vreemde benauwing gevoeld had.’

Arthur van Schendel, *Een zwerver verliefd*

‘Dit waren zijn gedachten, doch wat inderdaad de vlugheid in zijn bloed bracht en hem fiks deed stappen waren de gedachten noch het plichtsbesef, het was de luchtige eenzaamheid waarin hij eindelijk weer het gemurmel hoorde van zijn hart, en het ruime land en de vrijheid van te lopen als weleer.’

Arthur van Schendel, *Een zwerver verdwaald*

‘Er zijn twee manieren om er niet onder te lijden. De eerste valt velen makkelijk: de hel aanvaarden en er deel van gaan uitmaken tot je op het punt bent gekomen dat je hem niet meer ziet.’

Italo Calvino, *De onzichtbare steden*

‘Whereas the sculpture was originally about play and surface appearance, I think the Vantablack version is more about introspection, about becoming disoriented, lost, and enveloped in an overwhelming void of nothingness.’

Anish Kapoor, over *Cloud Gate*

Mouches volantes

Sneeuw wit moest het papier zijn. Een gelige gloed, hoe ijl ook, stremde zijn fantasie. Zoals een polaroidfoto de omgeving fletser maakte en een zonnebril de lente herfstig. Smetteloos moest het papier zijn, rein, zodat de levens konden verschijnen.

De levens van hen die iets van het bestaan probeerden te maken; de welwillenden die moedig streden voor betekenis en ten onder dreigden te gaan aan de agresieve domheid van het dorstige gepeupel, maar ook de woestelingen die hun zwaarbevochten overwinningen op hun lijf tatoeëerden, al dan niet met inkt, en met het geëtste zelfvertrouwen luidruchtig door de straten trokken – een processie van geile gladiatoren die het woord ‘nageslacht’ niet kunnen spellen, maar er niettemin in slagen om de betekenis ervan van vele uitroeptekens te voorzien.

Hen bracht hij tot leven. Nee, het wit bracht hen tot leven. Hij voegde er hooguit een ironische distantie aan toe, zodat de levens behapbaar bleven voor de lezer. Met humor en afstand bracht hij zijn verhalen op smaak.

De mouches volantes die sinds zijn vroege puberteit door zijn gezichtsveld dreven, waren allang geen hindernis meer, ze fungeerden als poortwachters. Ze controleerden de witheid van het papier. Hoe zichtbaarder de slierten en de schaduwen in zijn glasvocht, hoe witter de ondergrond.

Zolang er wit was, stroomde er energie door zijn lijf en hoorde hij de stemmen die gehoord wilden worden. Hij hoefde de dialogen alleen maar op te schrijven, de blik zowel op de woorden als op het slinkende wit gericht. Hij wandelde met zijn personages mee. Met elke stap werden ze levendiger en daarmee onontkoombaar.

Het onbeschreven wit werkte als een magneet. Als een medicijn ook, het bluste het blakerende vuur van de waanzin. Tamalone wist hoe hij zijn demonen moest bezweren en koesterde zijn geneesmiddel. Het wit was zijn antidepressivum.

Was een pagina gevuld, dan voelde hij walging. Hij nam het de personages min of meer kwalijk dat ze bezit hadden genomen van het wit, dat ze zo zichtbaar wilden zijn, dat hun bestaan getoond moest worden. Kinderachtig, dat wist hij ook wel, maar zo werkte het bij hem. Bovendien: wie had er last van?

Gelukkig lag er altijd een nieuw stuk papier klaar, de voorraad wit was onuitputtelijk, het lag in pakken opgestapeld tegen de muur van zijn werkkamer. Maar een deel van de wrevel bleef, kinderachtig of niet.

Tamalone las zijn boeken na publicatie nooit meer. Herlezen vergrootte zijn misantropie. En zijn zelfhaat, want hij was de schepper van al die ellendige levens. De woorden kwamen weliswaar vanzelf, maar hij stuurde ze de wereld in. Om in zijn onderhoud te voorzien, om op afstand te blijven staan, om de gekte te verdelgen – weliswaar verzachtende omstandigheden, maar toch. Hij was het die het wit besmeurde.

Recensies probeerde hij te mijden, en dat lukte vrij aardig. Ook loftuitingen maakten dat hij zich vies voelde. Te zichtbaar.

Geen interviews. Geen boekpresentaties. Geen foto's. Geen gedoe. Zijn uitgeverij cultiveerde het eenrichtingsverkeer. Met succes.

Tamalone was ongrijpbaar, een excentriekeling, een heremiet.

Tot zover de verleden tijd.

Transparant

‘Jezus, Max. Ik vind het behoorlijk *weird*. Je hebt geen privacy meer. Vreselijk.’

‘Dat is juist de bedoeling. We kiezen voor transparant. Open, vrijheid. De schaamte voorbij.’

‘Denk je werkelijk dat je daarmee vrijheid creëert? Ik denk eerder aan het tegenovergestelde. Misschien voelt de transparantie als een gevangenis.’

‘Misschien. Maar misschien ook niet. Het is een experiment, Inge. Experimenten kunnen mislukken.’

‘En kan het überhaupt wel? De muur tussen twee huizen is dragend. Die kun je niet zomaar vervangen door glas.’

‘Daar hebben we natuurlijk over nagedacht. We moeten twee stutten aanbrengen. Het worden dus drie ramen. Drie grote ramen. Glazen puien, als het ware.’

‘Lekker, zeg. Faruk kan dus elk moment binnenwandelen? Ook dat nog...’

‘Nee, ze zijn gesloten. En geluiddicht. We kunnen elkaar alleen zien.’

‘Alleen. Ik hoor het je zeggen.’

‘Inge, schaamte zit ons in de weg. Alleen zonder schaamte zijn we echt vrij.’

‘Alleen. Twee keer achter elkaar. Alleen. Alleen. Daarmee schets je de situatie uitstekend. Voor jou en voor je buurman.’

‘Juist niet. Juist niet, probeer dat eens te begrijpen. Ik

snap dat je het een vreemd experiment vindt, maar stel dat het lukt. Stel dat het lukt...'

'Ja, stel dat het lukt. Stél. Wat dan? De hele straat dan maar? De hele stad? Het land?'

'Zover denken we helemaal niet. We houden het klein. Faruk en ik.'

'En als ik op bezoek kom? Ik zie Faruk al zitten. Overdreven nonchalant weggezakt in de bank, net doen alsof hij ons niet ziet. Maar ondertussen houdt hij ons in de gaten. Hij ziet alles wat wij doen. Ik kan zijn blikken nu al voelen.'

'Precies. Hij ziet alles, wij zien alles, maar uiteindelijk zien we niets meer. Onze levens versmelten tot een bewegend decor. Een volkomen neutraal decor.'

'Jij wordt een decor. Wij worden een decor. Als ik daaraan denk, voel ik geen vrijheid. En ik wil helemaal geen decor worden. Ik wil helemaal niet *beobachtet* worden door jouw buurman. Ik vind Faruk aardig, maar ik hoef hem niet de hele dag te zien.'

'Daar moet je dus doorheen breken. Op een bepaald moment zie je hem niet meer. En hij jou niet meer. Dan ben je bevrijd van schaamte.'

'Schaamte, schaamte. Wat is er eigenlijk mis met schaamte? Ik vind het helemaal niet erg om me te schamen.'

'Dat denk je maar. Schaamte remt je in je ontwikkeling. Wat doe je als je je schaamt? Weglopen, verstoppertje. Je wilt je verbergen voor de ander, voor degene die de schaamte bij je oproept. Dat maakt iemand onvrij, Inge.'

'Denk maar niet dat ik straks in mijn blote kont door de kamer ga paraderen.'

‘Waarom niet? In de sauna loop je toch ook naakt rond?’

‘Dat is wat anders. Iedereen is daar naakt. Dat is nogal een subtiel verschil. Ik zie het al voor me: Faruk zit keurig gekleed een boek te lezen en wij zitten allebei poedelnaakt aan tafel. Nee, dank je wel.’

‘Schaam je je in de sauna?’

‘Kun je alsjeblieft iets zachter praten? De anderen hoeven ons niet te horen.’

‘Sorry. Als je in de sauna bent, schaam je je dan?’

‘Meestal niet.’

‘Meestal?’

‘Ik bedoel, nee, laat maar, in de sauna voel ik geen schaamte.’

‘Je zei “meestal”.’

‘Ik ben een keer een collega tegengekomen en dat vond ik niet prettig.’

‘Een man?’

‘Doet dat er iets toe?’

‘Dat weet ik niet...’

‘Een vrouw, een vrouwelijke collega. Toen voelde ik me een beetje ongemakkelijk.’

‘Schaamte?’

‘Ik weet niet of... Nee, geen schaamte.’

‘Het zou toch fijn zijn als je je in mijn woonkamer ook niet hoeft te schamen?’

‘Ik schaam me ook helemaal niet in jouw woonkamer. Nu niet. Maar straks dus wel, als je die omtovert tot een aquarium. Dan schaam ik me dus wel. Dus waar heb je het nu helemaal over? Je draait de zaak om.’

‘Je mist de kern, Inge.’

‘Nee, jij mist de kern, Max. Jij! Jij wilt dat Faruk je ziet. En Faruk wil dat jij hém begluurt. Nog los van de homo-erotische kant van het verhaal, vind ik het bizar. Ronduit bizar. Ik doe daar dus niet aan mee, Max. Ik ben niet bijster jaloers ingesteld, maar er zijn grenzen.’

‘Die respecteer ik ook.’

‘Dat is je geraden. *Vrijheid*. Jouw toverwoord.’

‘Niet zo cynisch.’

‘Vrijheid, m’n reet.’

‘Ik zei dat ik je wensen respecteer. Maar die homo-erotische lading, die is er dus niet. Faruk is hetero. Het is een neutraal experiment.’

‘Het blijft bizar.’

‘Dat bizarre zal vanzelf slijten. Let maar op.’

‘En wanneer gaat de verbouwing plaatsvinden?’

‘In het voorjaar.’

‘Jezus, dat is snel.’

‘We hebben er lang over nagedacht.’

‘Wat is lang?’

‘Acht maanden.’

‘Acht maanden? Dat heb je dan behoorlijk lang geheimgehouden. Over transparantie gesproken.’

‘Het is in eerste instantie iets tussen Faruk en mij. Het voelde niet goed om jou daar meteen bij te betrekken. We hebben ons gedegen voorbereid. We beginnen voorzichtig, alleen de woonkamer.’

‘Pardon?’

‘We wilden jou er niet bij betrekken. Dat zou te gecompliceerd worden. We moesten het eerst samen uitdokteren.’

‘Dat bedoel ik niet. “We beginnen voorzichtig.” Dat